

Het is een Bösendorfer!

Ferdinand Bräu ontvangt ons hartelijk met vooral veel water op een snikhete dag in de Bösendorfer fabriek in Wiener Neustadt, een goede zestig kilometer ten zuiden van Wenen. Hier worden alle Bösendorfers gebouwd en staan de instrumenten te pronken in een akoestisch ideale toonzaal, die nu de verbinding vormt tussen twee al eerder bestaande gebouwen. Bräu was vorig jaar veertig jaar in dienst bij Bösendorfer waar hij in 1978 begon hij met de opleiding tot Klavierbauer, en waar hij in het bedrijf alle fijne technische kneepjes leerde. Nu is hij verantwoordelijk voor design en ontwikkeling van de instrumenten en daarnaast ook voor de contacten met de kunstenaars, die vooral ook bij het relatief lange project van de ontwikkeling van de nieuwe Vienna Concert instrumenten een belangrijke rol hebben gespeeld.

Ferdinand Bräu prijst zich gelukkig dat hij deze ontwikkeling nu meemaakt in de lange geschiedenis van het bedrijf: 'Het idee voor de nieuwe instrumenten is, nu bijna tien jaar geleden, ontstaan toen we model 155 weer hebben ingevoerd. Daar zijn enkele verbeteringen toegepast in het geheel van snaren, kam, klankbodem, stemblok en het gietijzeren frame. Dat waren de eerste stappen op weg naar het ontwerp en de realisatie van een nieuwe serie vleugels.' Het duurde vijf tot zes jaar voordat in 2015 het eerste prototype klaar was. 'In die aanloopfase hebben we vijf instrumenten gebouwd en vervolgens zijn we begonnen met de productie. De belangstelling voor de nieuwe modellen, 185, 214 en 280 is groot. Zo zijn er van de 214 nu al 200 stuks gebouwd en van de 280 concertvleugel 150. Dat is een mooi succes, nog nooit in de geschiede-

Eens in de honderd jaar komt Bösendorfer met een nieuw model. Na de Imperial, uit 1909 zijn we nu getuige van een nieuw tijdperk in de geschiedenis van de Weense bouwer, die teruggaat tot 1828. We praten met Ferdinand Bräu, Senior Product Designer & Artist Relation Manager, over de nieuwe generatie Bösendorfers: Vienna Concert.

nis van het bedrijf heeft Bösendorfer zoveel concertvleugels gebouwd en er is vrijwel niets op voorraad.' Op dit moment zijn er, naast twee piano's, acht vleugelmodellen en de grootste met een lengte van 290 cm en een omvang van 97 toetsen is nog altijd de Imperial, ontwikkeld op verzoek van Ferruccio Busoni, die voor zijn orgeltranscripties een uitbreiding in de baswenste tot de C in het subcontraoktaaf. Die vleugel kende een groot

succes en sinds 1909 heeft Bösendorfer dit model, met slechts een paar kleine aanpassingen, nu al meer dan honderd jaar in productie.

Bösendorfer bouwde nog nooit zoveel concertvleugels.

Concept

Heeft Yamaha hier nog een rol gespeeld? 'Alleen, gezien we nu onderdeel zijn van het Yamaha concern, heeft Yamaha een groot deel van de distributie etc. op zich genomen zodat wij ons volledig konden

Ferdinand Bräu

richten op de productie en ontwikkeling. De samenwerking met Yamaha heeft ons dus zeker zeer geholpen, maar het initiatief en de ontwikkeling van de nieuwe vleugels is volledig onafhankelijk gebeurd, er was slechts informele uitwisseling.’

De Vienna Concert vleugels zijn duidelijk anders dan wat we gewend waren van Bösendorfer. ‘Ons doel was enerzijds de Weense klank te behouden en anderzijds de mogelijkheden van het instrument te vergroten. Of het zou lukken was een groot vraagteken omdat we in de constructie grote veranderingen hebben doorgevoerd, waarbij we wel trouw bleven aan het basisconcept van Bösendorfer met een zeer hoog aandeel hoogwaardig sparrenhout,

daarnaast zijn nog steeds veel onderdelen uit massief hout gemaakt. We hebben dan ook al in een heel vroeg stadium befaamde pianisten, vertrouwd met Bösendorfer, om advies gevraagd waarbij de eerste en belangrijkste vraag altijd was: ‘Is het een Bösendorfer?’

Toegang

De legendarische pianist Paul Badura-Skoda, die al zijn hele leven met Bösendorfer verbonden is, en ook drager is van de Bösendorfer Ring, een

Bösendorfer fabriek in Wiener Neustadt

bijzondere onderscheiding, kon die vraag bevestigend beantwoorden. ‘De instrumenten hebben een groter dynamisch spectrum en ook in de toonlengte zijn er verbeteringen. En Louis Lortie oordeelde dat Bösendorfer al bekend stond als ideaal medium voor de Weense klassieken, maar dat de nieuwe Vienna Concert serie bovendien meer mogelijkheden biedt voor romantisch repertoire. Bräu: ‘Binnen dat uitgebalanceerde klankbeeld is het nu ook zonder meer mogelijk dat de vleugel zich kan meten met een groot symfonieorkest, en op dat punt hebben we grote vooruitgang geboekt.’

Maar dat kon toch met de Imperial ook? ‘Natuurlijk, maar de Imperial heeft met de extra toetsen ook een extra brede klankbodem, is daardoor toch iets milder, iets zachter en dat vraagt toch een aanpassing van de pianist. Bij de Vienna Concert vleugels is dat ook voor pianisten die nog niet vertrouwd zijn met deze instrumenten, niet het geval. Pianisten hoeven nauwelijks nog te wennen aan het instrument. Dat is ook een vraag van deze tijd, waarin alles sneller gaat. Vroeger hadden de pianisten meer tijd om zich op een ander instrument in te stellen, die tijd is er tegenwoordig niet, repetities zijn kort, alles gaat snel. Dat was ook heel concreet het doel van deze ontwikkeling, naast de inzetbaarheid in verschillende genres van kamermuziek en lied tot aan pianoconcert. In de huidige concertpraktijk worden instrumenten bovendien vaak verplaatst en bij wisselende luchtvochtigheid is stabiliteit qua stemming, regulering en intonatie gevraagd, daar is ook in de constructie rekening mee gehouden.’

In verschillende toonaangevende zalen, zoals het Konzerthaus en de Musikverein in Wenen en de Philharmonie in Berlijn staan inmiddels Bösendorfer VC concertvleugels.